

1528 Tempis antiquum dicitur, quod est Sexaginta annorum. Bord. ex pluribus ref. 113. num. 45.

Pariter probant. 3. Memoria hominum, & traditio, seu publica vox. 4. Lapis marmerus, aut inscriptio nomen continens Sancti, ubi Reliquia reperitur. 5. Juramentum probi hominis. 6. Conditio loci Altaris; quia Altaria non consecrantur sine appositione Reliquiarum. 1529 Reliquiae, & Imagines adorantur eodem cultu, quo personae; quia illis solus cultus relativus competit. Com. ex dictis à num. 269. de alienatione, & translatione: v. à n. 974. de venditione: v. n. 1205.

AGNI DEI

1530 Potius censendi sunt sacrae Imagines quam Reliquiae, quia Christum Dominum mysticè repræsentant. Clericatus cap. 35. p. 25.

1531 Gregor. XIII. Const. 2. Omni certe studio, sub excommunicatione ipso facto incurienda, non tamen reservata, prohibet, Ne quisquam Agnos Dei per Romanum Pontificem benedictos, depingere, minio notare, vel aurum, aut colorum superinducere, neque depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, seu tenere audeat.

1532 Unde non potest quis vendere Agnos Dei albos, ratione materiae intrinsecæ. Azoius tom. 1. lib. 9. cap. 9. quarto 5. ver. Quares, contra Diana part. 3. tr. 6. resolut. 12. Bonac. Suarez, & alios apud ipsum. Ratio est quia Greg. non prohibet de Agnis Dei benedictis picturam, & venditionem simul tamquam conjunctum, sed tamquam duos actus distinctos, ut constat per particulam Nee. Solum fateor, quod possit aliquid accipere ratione expensarum in asportatione factarum.

Dixi, ratione materiae intrinsecæ; quia ratio ne materiae extrinsecæ, auri, argenti, &c. qua solent aptari, & extrinsecè orniari, vendi posse non est dubium.

1533 Non est sacrilegium dare Amasis Agnum Dei, aut Reliquiam, ex benevolentia, & gratitudine, licet sit irreverentia. Sacrilegium tamen esset, si daretur in solutionem, ob injuriam rei sacrae; nam res sacra fieret pretium turpis lucri; v. n. 1534.

1534 Laicus eos tangens, si absit contemnitus, non peccat, ex usu.

1535 In eorum confectione intercedit sacraunctio; eorum autem materia, & virtutes his explicantur versibus:

Balsamon, & munda cera cum Chrismatis unda.

Conficiunt Agnum, quod munus do tibi magnum.

Fonte velut natum, per Mysticam sanctificatum.

Fulgura desursum depellit, & omne malignum.

Peccatum frangit, ut Christi sanguis, & angit.

Prægnans servatur simul, & partus liberatur.

Dona refert dignis, virtutem destruit ignis.

Portatus mundi, de fluctibus eripit unda.

CAPUT VII.

DE TENTATIONE DEI.

1536 Tentatio Dei, est dictum, vel fallum, quo quis explorat, num Deus aliquam perfectionem habeat: est duplex, formalis una; & est, quando adest expressa dubietas de aliqua perfectione, ut si quis se de præcipitem è turri, ad experientum, num Deus sit omnipotens, eum à lœfione liberando, de quo dubitat, & hoc est mortalis: quia est gravis irreverentia, juxta illud dæmonis Christo: si Filius Dei es, dic, ut lapides isti panes sanx. Implicita, & interpretativa alia; & est illa, cui præfata dubitatio deest; & tunc habetur, quando quis, licet non intendat Deum tentare, petit tamen, vel agit, quod suapte natura eo referri videtur; ut si quis in gravi morbo media naturalia omittat, tempe medicinam, sperans, aut pertens à solo Deo effectum. Hac ut plurimum est venialis ob imperfectionem actus, ignorantiam, inconsiderationem, aut parvitatem periculi; imò nullum peccatum, si justa causa adsit, v. gr. Dei instinctus, necessitas, pia utilitas: per accidens tamen potest esse mortalis ratione materiae, si sit periculum gravis mali; ut si quis advertenter in puteum se projiceret ad ostendendam Dei erga se providentiam.

Bonac. tom. 2. pag. 255. Tamb. tom. 1. lib. 2. cap. 2. §. 2. Busemb. lib. 3. tr. 1. cap. 2. dub. 1. Bertaldus 1. præcept. punt. 3.

1537 De hærcsi, fusè dictum est in tom. 2. num. 258. à num. 289. ad 239. & à num. 281. ad 296.

DE II. PRÆCEPTO
DECALOGI.

Non assumes nomen Dei tui in vanum.

CAPUT PRIMUM.

DE BLASPHEMIA.

Satis dictum est in tom. 2. à num. 210. ad 221.

1538 Facere dæmonum sanctum, licet in se sit blasphemia hæreticalis, in Regno tamen Sicilia, ob consuetudinem, non reputatur blasphemia hæreticalis, sed simplex, ut in tom. 2. n. 215. Imò à viro dignissimo, & S. Inquis. Minister, & quæ perito, ac docto, audiri, idem per totam Italiam servari. Ex Declar. S. Inquis. Röm. de anno ferè 1605.

1539 Et licet id sit regulariter verum; potest dari casus, quod etiam in nostris Régionibus censeatur blasphemia hæreticalis, ex adminiculis, & circumstantiis; puta si quis dicat esse sanctum & sanctissimum; si non raro, sed cum frequencia, ad omnem animi motum, etiam levem, & si alias blasphemias, ac maledictions hæreticales annexat. His de causis in nostro Tribunali elapsi anno 1701. fuit declarata suspecta de levi, & trium annorum exilio punita mulier in hujusmodi blasphemiam dæmonii sancti assuetam protumpere.

CONVENTU M.

1540 Eū verbum contumeliosum in Deum, & Santos, semper est blasphemia; non sic in cæteras creaturas, nisi specialiter in eis Divina Bonitas reluceat; ut in cœlo, & terra.

1541 Hinc si sit contra ventum, pluviam, locum, bruta, &c. est malædictio, & imprecatio; quæ non est in se mortalis; nisi fiat cum expressa relatione ad Deum, aut cum deliberato desiderio danni proximi. Similiter de parentibus, & de aliis; quando filiis, aut amicis mala imprecantur; quia regulariter id non solet procedere ex odio, sed ex impatiency, impetu; peccantem autem mortaliter contra charitatem, si advertenter, & delibera te gravia illa mala desiderarent.

Mastrius in Theol. mor. dis. 11. q. 1. 3. num. 40. Bonac. tom. 2. pag. 250. Joan. de la Crux, pag. 17. Tambur. tom. 1. lib. 2. tr. 6. §. 4. Büssemb. lib. 3. trah. 2. cap. 2. Fenech. de blasp. Bertaldus 1. præcept.

CAPUT II.

DE JURAMENTO.

1542 Juramentum, est invocatio tacita, vel expressa divini Numinis, tamquam prima & infallibilis veritatis, in testem alicujus rei. Differt à voto, 1. quia Deum ut testem respicit votum ut objectum, 2. quia votum non obligat, nisi sit de meliori bono; juramentum vero factum homini, obligat etiam si non sit de meliori bono, ratione fidelitatis: dixi: Factum homini; nam si erit juramentum promissorium factum Deo, sequitur naturam voti.

1543 Quando dicitur: Juro hoc factum, nil addendo, non est juramentum. Allozza verb. Juram. ex Villal. quia non habetur invocatio expressa, aut tacita divini Numinis. 1. Quia hoc verbum juro, est de se indifferens, & conjungi potest tam cum invocatione divini Numinis, quam cum invocatione alicujus creaturæ, in qua divina bonitas specialiter non relucet; ut juro per fidem hominis honorari, &c. 2. Quia non habetur invocatio expressa Dei, ut constat: nec tacita, seu virtualis, qualis esset, si fieret per Sanctos, aut per creaturas, in quibus specialiter divina bonitas, seu veritas relucet; quoniam nil tale additur: corroboratur ex regulis jumenti.

1544 Quod est verum, nisi ex circumstantiis aliud intelligatur; nam si interrogatus sub verbo juramento de veritate, tu dicas: Juro: jam es determinatus ad juramentum.

1545 Non sunt juramenta, in mea conscientia; Per fidem meas; Per fidem Sacerdotis, Religiosi, hominis honorari, Mēdo verb. Juram. quia non habetur respectus ad divinum testimonium, sed ad fidem humanam, & ad fidem, quæ prestari debet Sacerdoti, Religioso, Nobili, &c. Pariter, in veritate ita est: ex vi sermonis non est juramentum, nisi intendatur prima veritas.

1546 Idem ratione non sunt juramenta: Sim infamis; Amputetur mihi nasus, si menor. Gobat. tom. 3. de jur. n. 489.

1547 Sacerdos jurans coram Judice testo, peccatore Sacerdotali, prestat verum juramentum; quia ex coimani acceptatione, & usu, hæc forma jurandi exigitur à judice cum respectu ad primam veritatem, ut testem.

1548 Dicere: Dæmon sit dominus anima mea; Me rapiat; Vivus non credam hinc, si mentior; sunt vera juramenta execatoria.